http://westudents.com.ua/glavy/72734-predstavnitstvo-zvichayne-poserednitstvo.html

Кобзар Тетяна Сергіївна,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ У СФЕРІ КРЕДИТУВАННЯ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ

Активізація та результативність економічних реформ в Україні залежать головним чином від належного фінансування пріоритетних напрямів соціального й економічного розвитку держави. В умовах обмеженості бюджетних коштів важлива роль у виконанні цього завдання відводиться мобілізації ресурсів міжнародних фінансових організацій (МФО) та донорів міжнародної технічної допомоги. Одним зі стратегічних завдань у цьому контексті є вдосконалення інструментів, видів та форм залучення зовнішніх ресурсів, і насамперед упровадження нових механізмів поєднання кредитних ресурсів МФО й грантових ресурсів донорів та розширення участі вітчизняних виробників і постачальників у реалізації спільних із міжнародними фінансовими організаціями проектів. Ключовим критерієм і орієнтиром доцільності такого співробітництва є результативність використання кредитних ресурсів цих організацій [1, с. 7].

Зауважимо, що на сьогоднішній час Україна на міжнародному кредитному ринку активно співпрацює із провідними МФО, а саме: Світовим банком (це багатостороння кредитна установа, що об’єднує п’ять інституцій, провідною з яких є Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР)); Міжнародним валютним фондом; Європейським банком реконструкції та розвитку; Європейським інвестиційним банком та іншими МФО [4].

Серед основних програм співробітництва, що реалізуються в рамках співпраці Екраїни з МФО, можна виокремити такі: 1) залучення кредитів на коротко-, середньо- й довгостроковий періоди; 2) розміщення на міжнародних і внутрішніх фінансових ринках цінних паперів; 3) отримання технічної допомоги, грантів, субсидій, стипендій [2, с. 35].

Найбільшим кредитором України з-поміж міжнародних фінансових організацій є Міжнародний валютний фонд (МВФ). Розпорядником фінансових ресурсів, наданих МВФ, є НБУ. Кредити МВФ надаються Україні у разі виконання українською стороною низки критеріїв ефективності, зокрема: дотримання рівня чистих міжнародних резервів НБУ, відповідних монетарних показників та дефіциту бюджету, досягнення макроекономічної стабільності розвитку, проведення реформ у економічній та політичній сферах тощо. Основним напрямом використання кредитів МВФ було надання кредитів Міністерству фінансів України для обслуговування зовнішнього боргу, фінансування дефіцитів платіжного та торговельного балансів. Формування, у тому числі, завдяки позикам МВФ, валютних резервів НБУ, дозволило підтримувати стабільність національної валюти, успішно провести грошову реформу, ввести з часом повну конвертованість гривні за поточними операціями [4].

Впродовж останніх 20 років кредити МВФ допомагали розв’язувати численні проблеми макроекономічної нестабільності та забезпечували макроекономічне зростання, підтримували стабілізацію банківського сектору,

фінансування імпорту і забезпечення внутрішнього ринку необхідними товарами. Окрім того, кредити виступали індикатором для взаємовідносин з іншими міжнародними фінансовими організаціями та приватними зовнішніми інвесторами.

Однак з іншого боку, існують ризики появи негативних результатів співпраці України з МВФ, а саме: загроза фінансовій безпеці держави, перетворення фінансової системи України на валюто залежну систему від позик МВФ, значне зростання державного боргу, неспроможність сформувати засади довгострокової конкуренто-спроможності національної економіки, загроза суверенітету держави. Негативним також є нав'язування МВФ однобокого сценарію реформування економіки «країнам третього світу», без врахування їх геополітичних, природно-кліматичних, етнічних та інших особливостей. Умови, які МВФ ставить перед позичальниками, часто підривають національні суверенітети [3, с. 49].

Ще одним потужним кредитором України є Світовий банк. Проекти Світового Банку реалізуються у соціальному, фінансовому транспортному та державному секторах, електроенергетиці, муніципальній інфраструктурі та агропромисловому комплексі.

Найбільшою філією групи Світового банку є Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). МБРР є стратегічним партнером України в розбудові сучасної ринкової економіки, проведенні необхідних структурних реформ та модернізації державних фінансів. Специфіка співробітництва України з цим банком полягає в домінуванні механізму аналітично-дорадчої підтримки реформ, що обумовлений цільовим характером надання позик у сфері: сприяння транспорту і торгівлі, енергоефективності та енергетичної безпека, комунальних послуг та урядування, охорони здоров'я; розвитку приватного сектора та доступу до фінансування [5].

Загалом, Світовий банк пропонує застосовувати калібрований підхід до фінансової допомоги: так у разі прискорення реформ і поліпшення урядування він декларує можливість збільшення обсягів допомоги. При цьому акцент робиться на наданні інвестиційних позик у тих сегментах, де попередньо був позитивний досвід. Світовим банком дається оцінка можливих результатів поліпшення ділового регуляторного середовища для більш конкурентної й диверсифікованої економіки, вдосконалення інфраструктури підприємницької діяльності, підвищення продуктивності та конкурентоспроможності в сільському господарстві тощо. Окрім того, Світовий банк може надавати Україні програмні позики на фінансування державного бюджету (підтримку політики розвитку) [2, с. 35].

При цьому слід відмітити, що серед основних проблем співробітництва з МБРР є непрозорость системи відбору кредитних проектів (переважно, на основі «міністерського лобіювання», а не відкритого тендеру або обговорення) та відсутность реальної оцінки ефективності реалізації проектів [3, с. 50].

Зауважимо, що Україна має статус країни-члена Європейського банку реконструк ції та розвитку (ЄБРР). Кредитні кошти ЄБРР спрямовуються на підвищення енергоефективності в Україні через впровадження проектів енергозбереження, ядерну безпеку та нові технології вироблення електроенергії. Прогрес у розвитку співробітництва нашої держави з цим банком очевидний. Завдяки цьому національна економіка отримує потужний імпульс, компенсуючи дефіцит довгострокових ресурсів на внутрішньому ринку. Співробітництво України з ЄБРР у державному секторі характеризується помірними темпами розвитку, а умови кредитування та керівні документи банку для кредитування держсектору на сьогодні

залишаються незмінними [1, с. 14-15].

Однак незважаючи на значний позитивний результат співпраці України з ЄБРР, все ж слід визначити й недоліки, зокрема досить тривалий термін затвердження банком кредиту та високий рівень бюрократизму при підготовці кредитної заявки.

Підсумовуючи вище зазначене, хотілося б вказати, що недивлячись на низку організаційних недоліків, міжнародні кредити мають вагоме значення для України, оскільки сприяють покращенню економічного становища держави та її макрофінансових показників, формуванню конкурентного ринкового середовища, стабілізації національної грошової одиниці, активізації інвестиційного процесу, розвитку приватного підприємництва. Окрім того для Української держави актуалізується потреба в поглибленні співпраці із МФО з метою мінімізації несприятливого впливу зовнішнього середовища, а також підвищення стабільності й конкурентоспроможності національних фінансів. При цьому вона має істотний нереалізований потенціал співробітництва з європейськими фінансовими організаціями. Удосконалення фінансових механізмів залучення ресурсів МФО сприятиме забезпеченню національних реформ та європейській інтеграції України.

Бібліографічні посилання:

1. Власюк О. С. Стан та проблеми співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями / О.С. Власюк, Я. Б. Базилюк, С. В. Давиденко, Д. Ю. Венцковський // Фінанси України. – 2013. – № 11. – С. 7-22.
2. Колосова В. П. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями: сучасний стан та перспективи розширення / В. П. Колосова, І. М. Іванова // Фінанси України. – 2014. – № 11. – С. 33-47.
3. Миськів Г. В. Кредити міжнародних фінансових організацій в економіці України / Г.В. Миськів // Фінансовий простір. – 2015. – № 2 (18). – С. 48-53.
4. Співробітництво з міжнародними фінансовими організаціями // Урядовий портал [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=244829807&cat_id=244828922.
5. Стан проектного портфеля МБРР в Україні // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=Informatsiino-dovidkoviMaterialiSchodoSpivrobitnitstvaZMfo&pageNumber=1.

Савєльєва Марина Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права та процесу Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

В умовах сьогодення необхідність «поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях» проголошується у Законі України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року [1]. Якість вищої освіти залежить від її